

A Szép utca égése

1910. június 23-án addigi történetének legnagyobb katasztrófáját szenvedte el községünk. Istállóban tűzzel játszó gyerekek által okozott tűzvész martalékává vált csaknem az egész Szép utca és a Monori út egy része. A katasztrófát irodalmi pátozzsal örökítette meg Nuspel plébános úr. Érdemes meghallgatni.

„Délután 1/1 1 órakor vészkiáltás járta be a falut. Tűz van, tűz van – hangzik minden felől és rettenete félelem szállta meg a futkosó emberek szívét, látva a felcsapó lángtengert. Tűz van, tűz van! Veszve vagyunk! – kiáltások töltik be az izzó nyári levegőt és az üvöltő szél dúdolásába belehangzik a harangok rémes kongása, jelezve, hogy való a kiáltás: tűz van, tűz van.

A plébániakert alsó részén lévő kocsis lakás átellenében levő Lauter József féle ház végén az istállóban gyerekek által szított tűzláng volt az okozója a nagy tűzvésznek. A roppant hevesen fújó szél a lángot dél felé hajtotta olyan erővel, hogy csakhamar a mellette levő házak is égtek. Délután 5 órakor három utcában csak rom jellemezte az egykori csinos házak helyét. 35 lakóház a megfelelő mellékhelyiségekkel együtt porrá égett. Kormos falak, égbe néző, magányos kémények és csupasz fák jelezték a szomorú pusztulást. A nagy szélben teljesen lehetetlen volt a mentés, s ha 4 óra után nem csillapodik a szél és nem jönnek segítségünkre a környékbeli lakosok, úgy ha nem is teljesen, de félig menthetetlenül leég a falu. Emberfölötti munkával sikerült a tüzet lokalizálni. Emberéletben, hála Istennek, nem történt kár, állatban is kevés és szárnyas jószágban sem nagy, de a gazdasági felszerelések, ruhanemük és a még meglévő gazdasági termékek mind odaégtek. A kár 95.000 koronára becsültetett. A lakóházak kettő kivételével mind biztosítva voltak, így a kárnak egy része megtérült. Alig egy-néhány nap a tűz után megkezdődött a munka, az újjáépítés és a falunak leégett része a mindenhonnan idesereglett mesteremberek gyors keze alatt néhány hónap alatt megszépülve, újra lakható volt, a gyásznak csak emléke maradt meg az emberek szívében. Ez az év Újhartyán történetében a szomorú visszaemlékezések éve lesz.” – írta Nuspel plébános 1910-ben a Szép utca égéséről.